

Prosenelių vestuvės

Petro Širvio iš Busišio kaimo ir Elenoros Petrašiūnaitės iš Bajorų kaimo vestuvės 1942 m. birželio 29 dieną Busišio kaime, Rokiškio rajone.

Nuotraukos autorius nežinomas.

Ši mano prosenelių vestuvių nuotrauka yra išspausdinta knygoje Lietuvos valsčiai „Obeliai Kriaunos“. Knyga išleista 2009 09 12 d.

Mano senelis Romas Širvys, gimęs 1945 05 21 d. Rokiškio rajone, gyvenantis Klaipėdoje, Vyturio gatvėje papasakojo man apie nuotraukoje matomų mano prosenelių Petro Širvio iš Busišio kaimo ir Elenoros Petrašiūnaitės iš Bajorų kaimo vestuvės ir jų papročius. Vestuvės vyko 1942 metų birželio 29d., Busišio kaime, Rokiškio rajone.

Merginos seniau tekėdavo 23-28 metų, o vyrai vedavo 25-30 metų. Mano prosenelė Elonora ištekėjo 28 metų, o prosenelis vedė 32 metų. Anksčiau vestuvės tęsdavosi savaitę. Tai pat būdavo ir atitinkami papročiai, pavyzdžiui, piršliu būdavo pagarsėjęs apylinkėje žmogus, mokąs daug kalbėti. Piršliai atvažiuodavo kartu su jaunikiu pas merginą ir sakydavosi, kad paklydę ir ieško kelio arba nori pirkti arklį ar karvę, arba kad matę skrendant gulbelę ir sekę iš paskos. Taip piršliai atvyko ir pas mano prosenelę. Tėvai supratę apsilankymo priežastį, pakvietė svečius prie stalo. Proseneliui iš kart patiko mano prosenelė Eleonora, tad piršlys pradėjo derybas dėl pasogos ir kraičio. Po to jaunoji su tėvais važiavo apžiūrėti jaunikio ūkio.

Sutarę dėl vestuvių, jaunieji važiavo pas kunigą užsakų. Kunigas per pamokslą tris sekmadienius iš eilės skelbdavo užsakus, o ketvirtąjį įvykdavo vestuvės. Vestuvės vyko bažnyčioje. Į bažnyčią atskirai važiuodavo jaunoji su savo svotais, o jaunikis su savais. Jaunieji būdavo atitinkamai apsirengę. Mano prosenelė dėvėjo baltą suknutę su tuliomis, segėjo rūtų vainikėlį. O žiemos metu jaunosios dėvėdavo rudas suknetes su baltom tuliom. Mano prosenelis buvo apsirengęs juodu kostiumu, po juo užsisegęs baltus antkrūtinius. Marškinius pritaikydavo prie kostiumo, kelnės būdavo su petnešomis, prisegtomis sagomis. Ant kaklo apykaklės.

Po jungtusių jaunieji važiuodavo namo arba pas sėdėdavo, jeigu ji būdavo turtinga. Namuose jaunuosius sutikdavo tėvai prie vartų su duona ir druska. Prie vartų susirinkdavo ir neprašytų svečių. Kambaryje svečiai padarydavo sodą – tai aukštai ant sienos pakabinta eglutė. Eglutę puošdavo spalvotais popieriukais. Kambaryje už stalo sėdėdavo apsimitėliai jaunieji, jaunųjų palydai reikdavo išsipirkti sodą. Svečiai sėdėdavo už stalo ir dainuodavo.

Valgiai būdavo labai paprasti: kopūstų sriuba, kruopos, mėsa. Duodavo pašildyto alaus su grietine. Pirmiausia pavalgydavo jaunieji, svotai, pamergės su pajauniais, paskui giminės, nes prie stalo visi netilpdavo.

Antrą vestuvių dieną jaunieji išvykdavo į vyro pusę. Prieš išvažiuojant jaunajai būdavo nuimamas vestuvinis šydas ir vainikėlis. Tai pat jaunoji atsiseikindavo su darželiu, giminėmis, draugėmis. Į vyro pusę važiuodavo tik jaunojo pajauniai ir pamergės. Nuvažiavus pas vyrą jaunąją sutikdavo vyro tėvai, tai pat su duona ir druska.

Tokių papročių laikėsi ir mano proseneliai. Šiandien dalis vestuvių papročių išlikę. Tik skirtumas nuo senovinių vestuvių toks, kad pas jaunąją piršliai jau nebeatvažiuoja, jaunieji susipažįsta ir susitaria tuoktis patys.

Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos IIe klasės mokinė Monika Širvytė

Mokytoja Audronė Raudienė